

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Hierbij bieden wij u de Jaarstukken 2023 aan. Deze stukken zijn in overeenstemming met de eisen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Onderdeel van het jaarverslag zijn de programmaverantwoording en de volgens het BBV voorgeschreven paragrafen. De jaarrekening bestaat uit de programmarekening en de balans, de toelichtingen hierbij en de verantwoording Wet normering topinkomens (WNT) en Single information, Single audit (SISA). Vanwege de invoering van de Rechtmatigheidsverantwoording wordt er in de jaarstukken 2023 voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening en een toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Met de Jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid in 2023 en over de besteding van de middelen, zoals bij de Begroting 2023 en herzieningen 2023 vastgesteld.

De Jaarstukken worden vandaag 30 april 2024 online gepubliceerd. Via de website www.watdoetdegemeente.rotterdam.nl wordt de mogelijkheid geboden om zelf een boekwerk samen te stellen en naar behoefte te printen.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Met de Jaarstukken legt het college verantwoording af over het jaar 2023. De Begroting 2023, inclusief de bijstellingen die hier gedurende het jaar op hebben plaatsgevonden, is de basis voor deze verantwoording.

In de Jaarstukken wordt ingegaan op de ontwikkelingen in 2023, de voortgang op de collegetargets, de realisatie van beleid en op de afwijkingen - waaronder ook onderbestedingen - ten opzichte van de bijgestelde begroting 2023. In de jaarstukken - bij het onderdeel totaalbeeld - is de Voortgang 2023 te vinden. De Voortgang geeft inzicht in de belangrijkste beleidsmatige en financiële bijstellingen per programma in het jaar 2023.

Toelichting:

De jaarstukken 2023 zijn afgerond, echter onder voorbehoud van de uitkomsten uit het externe onderzoek naar mogelijke fraude. Indien er naar aanleiding van het onderzoek aanpassingen in de jaarstukken benodigd zijn, zullen deze later worden doorgevoerd. Dat geldt eveneens als er voor de vaststelling van de jaarstukken nog zaken naar voren komen die in de jaarstukken moeten worden meegenomen (gebeurtenissen na balansdatum en eventueel benodigde rechtmatigheidstoelichtingen vanuit de controle, bijvoorbeeld op de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)). Indien er aanpassingen in de jaarstukken worden doorgevoerd, zult u hierover worden geïnformeerd.

Controleverklaring

De externe accountant, PricewaterhouseCoopers (PwC), heeft dit jaar vanwege het lopende onderzoek naar mogelijke fraude en corruptie nog geen definitief verslag van bevindingen en een controleverklaring kunnen afgeven. Wel verwacht PwC op 14 mei 2024 een tussentijds rapport van bevindingen aan de raad te verstrekken, opdat het reguliere proces van het behandelen van de jaarstukken in de raad zoveel als mogelijk doorgang kan vinden.

Het vaststellen van de jaarstukken door de raad kan echter pas plaatsvinden nadat de controleverklaring van de accountant ontvangen is. Dit zal naar verwachting aan het eind van het zomerreces zijn. Met collegebrief (kenmerk 24bb002349) bent u hierover geïnformeerd.

Rekeningproces

Zoals gebruikelijk is er een centrale regie op het jaarrekeningproces. Uw raad is via de Startnotitie Jaarrekeningproces 2023 (23bb004243) geïnformeerd over de aanpak van de controle, de samenwerking tussen de externe accountant PwC en de gemeente en de rapportages. Gedurende het jaarrekeningproces heeft er frequent afstemming plaatsgevonden tussen PwC en de organisatie waarin planning, aanpak en verwachtingen op elkaar werden afgestemd. PwC en Financial Audit hebben dit jaar vier gezamenlijke rapportages over de voortgang van het proces opgesteld voor uw COR. Daarnaast is er door PwC een Boardletter en door Financial Audit een Interim rapportage opgesteld. Deze zijn met u gedeeld. Zoals met u afgestemd, verstrekt PwC uiterlijk 14 mei een tussentijds rapport van bevindingen en Financial Audit een Eindrapport. De jaarrekening 2023 is, ondanks de forse tijdsdruk weer in goede samenwerking met alle partijen tot stand gekomen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording een verplicht onderdeel van de jaarstukken geworden. De verantwoording bestaat uit 2 delen:

1. In de jaarrekening heeft het college de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen waarin wordt aangegeven in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede balansmutaties, rechtmatig (binnen de door de raad vastgestelde goedkeuringsgrens van 1%) tot stand zijn gekomen.
2. In de paragraaf bedrijfsvoering is een toelichting opgenomen op de (niet geaccepteerde) fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording, waaronder maatregelen om de fouten in de toekomst te voorkomen.

Doordat het college met de rechtmatigheidsverantwoording zelf een verantwoording aflegt over de naleving van geldende wet- en regelgeving verandert het oordeel van de externe accountant. De accountant geeft geen oordeel meer af over rechtmatigheid. Wel kijkt de accountant naar de getrouwheid van de jaarstukken. Aangezien de rechtmatigheids-verantwoording onderdeel is van de jaarrekening, controleert de accountant ook of de door het college opgestelde verantwoording getrouw is.

Hierbij toetst de accountant of de verantwoording juist, toereikend en volledig is en geschikt voor het doel waarvoor deze wordt verstrekt. PwC zal in haar tussentijds rapport van bevindingen (14 mei 2024) het oordeel geven over de rechtmatigheidsverantwoording 2023.

Het college geeft in de rechtmatigheidsverantwoording aan dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in 2023 niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. De door de raad vastgestelde grens van 1% (€ 48,7 miljoen) is in 2023 overschreden. De overschrijding in 2023 wordt met name veroorzaakt door de onrechtmatigheid bij de inkoop van de ondersteuning wijkteams van € 63,1 miljoen. Deze was benodigd om de zorgcontinuïteit voor de wijkteams in 2023 te kunnen waarborgen. Zonder deze individuele casus waren de onrechtmatigheden onder de door de raad gestelde grens van 1% gebleven.

Rekeningresultaat

Met onze brief Voorlopig rekeningresultaat 2023 van 13 maart jl (kenmerk 24bb001513), hebben wij uw raad geïnformeerd over het voorlopige rekeningresultaat 2023: - € 22,4 mln negatief, vóór verplichte bestemmingen.

Naar aanleiding van de interne controle, de door Financial Audit uitgevoerde controle en afstemming met de accountant zijn correcties verwerkt in de administratie en zijn de jaarstukken aangepast op het nieuwe financiële beeld.

Na correctie is het resultaat 2023 - € 41,3 mln negatief (vóór bestemming van het resultaat). Het resultaat na bestemmingen bedraagt - € 62,9 mln negatief.

De correcties ten opzichte van het voorlopig rekeningresultaat met het grootste effect voor het rekeningresultaat betreffen:

- Gemeentefonds € 4,1 mln (positief)
Dit betreft taakmutaties uit de december circulaire 2023 (excl. Energietoeslag). Deze waren per abuis als negatieve baten geboekt.
- GREX-en € 15,5 mln (positief)
Dit betreft correcties naar aanleiding van de in december 2023 vastgestelde nieuwe grondprijzen*.
- Voorlopige jaarrekening 2023 GRJR - € 37,4 mln (negatief)
Op basis van de voorlopige jaarrekening 2023 van de GRJR is op voorspraak van de accountant van de GRJR een aanvullende overschrijding op de lasten Jeugdzorg voor de gemeente Rotterdam van € 42,7 mln (negatief) in de realisatie opgenomen. Dit is het gevolg van een nieuwe systematiek waarbij er een directere relatie is tussen de afgenomen zorg en betaling door gemeenten. Hier staat een aanvullende onttrekking uit de bestemmingsreserve 2e lijn WMO en Jeugdhulp van € 5,2 mln (positief) tegenover.

**In december 2023 heeft de raad de grondprijzenbrief gemeente Rotterdam 2024 vastgesteld. De nieuwe grondprijzen hebben effect op de waardering van de grondexploitaties. Dit effect is verwerkt in deze Jaarstukken. Het resultaatseffect bedraagt € 15,7 mln positief en is onderdeel van het totale resultaat op de grondexploitaties.*

Voor 4 grondexploitaties geldt dat de minimale grondprijs volgens de grondprijzenbrief niet is verwerkt, aangezien het programma met uitgangspunten dan niet meer gerealiseerd kan worden. Het gaat hier om de grondexploitaties Merwehaven, Katendrecht, Rijnhaven en Sportcampus. Wel zijn voor deze grondexploitaties de sociale grondprijs en de grondprijs voor maatschappelijke voorzieningen toegepast.

Financiële kengetallen

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het college streeft naar een weerstandsvermogen minimaal 1,0 in alle jaren. Eind 2023 is het weerstandsvermogen 0,6 en daarmee onder de norm gekomen. Dit komt voornamelijk door het tegenvallende rekeningresultaat, waardoor de algemene reserve is afgenomen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Na correctie is het resultaat 2023 - € 41,3 mln negatief (vóór bestemming van het resultaat).

De bestemmingsvoorstellen op grond van aangegane juridische verplichtingen of afspraken met derden (zoals cofinanciering en samenwerkingsovereenkomsten) komen in totaal uit op € 21,6 mln. Het rekeningresultaat na bestemming komt uit op - € 62,9 mln negatief.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de bestemmingsvoorstellen.

Bestemmingsreserve	Bedrag (€ * 1.000)
Rekeningresultaat	- 41.280
Bestemmingsreserve Winkelstratenaanpak	142
Bestemmingsreserve Folkert Elzingastraat	700
Bestemmingsreserve Programma Koloniaal en Slavernijverleden	396
Bestemmingsreserve Actieplan Samenleven	1.004
Bestemmingsreserve Koers van de Stad	500
Bestemmingsreserve Cloudkosten	2.500
Bestemmingsreserve Huurdersonderhoud CHV	1.100
Bestemmingsreserve Herstelprogramma Functiewaardering SW	3.817
Bestemmingsreserve Toeslagenaffaire Belastingen	131
Bestemmingsreserve Economie subsidies	810
Bestemmingsreserve Funderingen	290
Bestemmingsreserve ICT (Digitale ondersteuning voor vergunningscontroleurs)	250
Bestemmingsreserve WABO-leges	4.415
Bestemmingsreserve groot onderhoud (MJOP)	5.417
Bestemmingsreserve Community Led Local Development in Bospolder - Tussendijken	106
Totaal Bestemmingen	21.579
Onttrekking Algemene Reserve	- 62.859

Een uitgebreidere omschrijving per bestemmingsvoorstel is te vinden in de bijlage.

Omwille van de continuïteit en het onvermijdelijke karakter van deze posten worden de bestemmingsvoorstellen – in tegenstelling tot de jaarstukken – wel alvast ter vaststelling aan u voorgelegd.

Voorts stellen wij voor het doel van een bestaande bestemmingsreserve te wijzigen. Het doel van de bestemmingsreserve Programma Koloniaal en Slavernijverleden was;

'Koloniaal en Slavernij Verleden - Verplichtingen in het kader van subsidieverlening'

Er wordt voorgesteld dit te wijzigen naar;

'Financiering van een gezamenlijk kunstwerk of gedenkteken in de buitenruimte en het voortzetten van het programma koloniaal en slavernijverleden.'

Aanleiding hiertoe is dat in april 2023 een aantal Rotterdammers uit verschillende gemeenschappen gezamenlijk het initiatief heeft genomen voor het ontwikkelen van een kunstwerk of gedenkteken dat het verleden verbindt met het heden. Dit project loopt langer door dan waarvoor deze reserve in eerste instantie was bedoeld. Daarnaast wordt het doel hiermee meer geconcretiseerd.

Tot slot

Bij de jaarstukken worden ook de wijkverslagen aangeboden. Deze vindt u op de website bij het onderdeel Wijken.

Bij de Eindejaarsbrief 2023 heeft u besloten om met ingang van de jaarstukken 2023 het saldo van de middelen uit de decembercirculaire uitsluitend voor zover dit het lopende jaar betreft en de middelen geen betrekking hebben op de algemene uitkering voortaan rechtstreeks toe te voegen aan de reserve Taakmutaties Gemeentefonds. In 2023 is uitvoering gegeven aan dit besluit waardoor de betreffende middelen in 2023 zijn toegevoegd aan de reserve en het rekeningresultaat een reëler beeld geeft. Wij stellen u voor hiermee de openstaande toezeggingen 23bb003910 en 23bb008602 als afgedaan te beschouwen.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, L.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlagen:

-Totaaloverzicht bestemmingsvoorstellen